

Цуранга цыцкун хакхата

Чурапчы-Нерюнгри добордоһууларын 30 сыла

Хаартыскараа: 1983 сыллаахха Чурапчы улуусун делегацията Нерюнгрига бросбир туһарээ бара сылдан. Уһаа хаартыскаа: Петр Гаврильевич Кириллин-районнаахха председателин саабууааччы, раймаа председатели Петр Гаврильевич Кириллин, ССКП райкомун иккис секретара Семен Петрович Макаров, Нерюнгри горисполкомун саабуур председатели Семен Афанасьевич Протопопов, Чульман ГРЭС партияаи секретара Анатолий Максимович Сергеев, "Мындаурайы" совхоз директора Василий Петрович Чичагиаров, "Якутгастрой" саллаатын кытаары (улааттан). Аалараа хаартыскаа: Нерюнгри горисполкомун председатели Петр Семенович Федоров, Кири Маркс аатынан совхоз партияаи секретара Вячеслав Егорович Попов, ССКП райкомун тэрийэр отделин саабууааччы Гавриле Игнатьевич Адамов, П. Г. Кириллин, В. П. Чичагиаров (улааттан).

Аабааччы санаата

ПААМАТЫННЬЫКТА
ТУТУОХХА

Чурагчы күүлүтөр. Ойундоттон уу киригитин бырааһынныгар киригит озорон куалт көрүтүм - толору киригитин туолан баран үрүн көмүс толбонунан күүлүмүрдүү сыгара, онтон үлөз токтот урдүтөр инстинктунут кылбайан көстөрө көрүөхкө үчүтэй, көрөтө сүрдөхкө үчүтэй, чуралчылар улуу, чулуу, үтүө мааны үтүө элбөх үлөйт дьон-нордох буолан, араас ыарахаттары туораан, XXI-с үйүгэ, ыарахан рынок көмүгэр үлөйтүгүн билэ-көстө олодохтот. Үтүө дьон өлөн да баран ааттара ааттанан, онторбут үтүө дьыалалара - биир уолбут күүлү толорторон, биир үлөз институт буолан ыраахтан килбэйэн эдэр киһи умсугууан үөрөнөр институтта буолан бар дьон санаатын көтөрү турда. Ити билигин барыгыгытыр, убаастыгыр дьомбут Милитарей Лааһаран уонна улуу тренер Дмитрий Коркин тулуан этэбиэ. Иккинэ киһини көрүстөхтөрүнэ ис сүрэхтэриттэн сырдаан, үтүө санааларын этэн, киригитин баран ааһалара Милитарей мототиканын саас эрдэгит күлүн хойукка дьэри сылдыра, салайааччылары калта көпсөтөн былаанын көпсөтөн, тылларын ылан үөрөн-көтөн тахсара.

Онтон улуу тренер агардас тустууктары эр үөрөтүт, иллитит буолбатах, атын көрүгүнүн дьарыктанар спортсменнарга эмиз сүбэлэп, илтиригиттээн ыһыталаһара. Оскуола үөрөнө сылдан Дмитрий Петровичтан биирдэ ыһыттым: "Хайа дьоллоохтор олимпийскай ооньууга кытта бараалара буолла?" - дьэн, онуоха киһи: "Үчүтэйдик дьарыктан, бэлэмнэн, эн да кыттыаххын сөп", - дьэн киһи үтүө санаатын быһа

этэн самарбааха, иннигитэ, урдүккө кынастыгыр кыах биэрбитэ.

Улуу кыһыгытыр, тренергэ сүгүрүгүн Чурагчы спорттивнай оройуон аатын сүгүтүтөр кыттыгыт ветеран спортсменнарын ааттарыттан (агыттар минигин ойукторо дьэн эрэл санаанан) маньык этилээхтин. Алларга ууну күүлүтүтөр сизгит арыгыт Милитарейгэ "Бэсэ, аны күүлүм баһыта тулуктаһара дуу дьэн ик-саан хардыһаан иһэр пааматынныгы көрө-көрө хас биердин киһи мин курдук үөрөрө буолуо дьон санаабын. Бу пааматынныгы билигин барыгыт сүгүрүгүтүт, махталбыт бэлэстэ буолар. Онтон үлөз токтот сага тутулуктаах таас оскуола иннигэр Д.П.Коркин "ССРС" дьэн суруктаах маастарыскайын кэтэн озорон пааматынныгы туруорарга этии киллэрбит. Тулаһыгар таптаан хаамыт хатын чаргыттан хатынгарда олохуооха, ортотун сибэккитин ситэриэххэ. Оройуон, республика Чурагчыбытын ыгыт сирдэр испиригиттэригэр киллэрэн калбит күндү ыалдыгытар, курэхтэһэ барааччылар, сыбайалааччылар ода бары кэтэн сүгүрүгүн барар сиринэн оморюооха. Байэте суруйбут тылларын "Үлөһүгэ, озорорго бэлэмнэ" дьэн суруйуооха. Бу этиинин улуус салалтата өйөн онотторуо дьэн эрэ саанаан суруйдум. Дьэ, бу буолар Чурагчыны аан дойдуга аатырдыбыт, үс олимпиеһы илтан таһаарыт улуу тренербилигэр дьирин махталыт, убаастабылыт бэлэстэ.

Мария КРОНИКОВА,
Саха сирин спордун ветерана.

Оболорбут суруйаллар

ХАННЫК ИДЭНИ БАҔЫЛЫАХХА,
ХАННА ТУТТАРСА БАРЫАХХА?

Үөрэх дьыла бүтэрэ чугаһаата, ону кытта оскуоланы бүтэрээччилэр иннилэригэр салгыт ханна туттарсар туһунан толкуй турар. Билигин үлөз ыччаттарга ханнык ида ордук билирэнэрин билээри бэйэм оскуолам оморюуттан, биир саастылаахтарбыттан ыһыталаһарга сананым. Эпигэт маньык буолла: 11 ор (үксэ уол өтө) олох-дьаһах, коммунальнай зыга, ол эбэтэр техникескэй идалары таллылар, экономист идэтин 7, юрист идэтин 3, медик идэтин 3 уонна 4 уол байыаннай өтүгүн барыахтарын баһаралларын биллэрдилэр. Мантан көрөн ордук элбөх оро көрөхсөбилин ылыгыт идэлэргэ бүгүгүнү күннэ үлэһин сылдыар специалисттаран кэккэ башпуоростарга эппиэттииллэригэр көрдөстүм.

1. Оскуола кэнигитэн ханнык үөрэххэ туттарсыбыккыһый?
2. Эн идан туох интэригитинэйдээрий?
3. Үөрөнэргэ чыпчэки дуо?
4. Үөрөххүн бүтэрэн баран ханна үлэһин барбыккыһый?
5. Эн идэтин талыт, онно туттарсаары сылдыар оморюго тугу баһарыат этэй?

Михаил Николаевич МОХНАЧЕВСКИЙ, "Чурагчы нэһилэгэ" МТ дьаһалтатын кылаабынай специалиһа.

Оскуола кэнигиттэн алдас техникумга кирибитим. Онтон медицинскэй учуһиһа үөрөнө сылдан армияга ыһырыһыбытым. Армиятан кэлэн баран үөрөхтөр идиһтээн киригэри тымыһыны ыһыталаһар. Сайын ийэм финансовай-экономическай үөрөххэ ыһыралларын туһунан биллэрин булан ылан, онно туттарсыбытым. Уол ор аһыах буолан үөрүүнү кытта ыһыталаһар. Онтон ыла идэбинэн үлэһин сылдыабын. Үлэһин сүһүгүнэн элбөх киһини кытта билсэбин, үтүө тэригиттэргэ сылдыабын.

Георгий Степанович АЛЕКСАНДРОВ, ОД-КХ ГУП Чурагчытаагы филиалын проектив-техникескэй отделын начальниһа.

Оскуола кэнигиттэн математика, физика, нуучта тылын экзаменнарын туттаран СГУ ИТФ салаатыгар үөрөххэ кирибитим. Сөбүлөн үөрөнэр киһиэхэ үөрөнөргө чыпчэки. Үөрөххүн бүтэрэн баран ОД-КХ Чурагчытаагы филиалыгар теплотехника инженеринэн үлэһин саһалаабытым, аспирантурага үөрөнө сылдыабын. Оскуолаһы бүтэрээччилэргэ баһарыам этэ - илэһин идиһитин үчүтэйдик толкуйдаан талыт.

Егор Ильич ПОПОВ, "Чурагчы улуһа (оройуона)" муниципальнай тэриһин дьаһалтатын правовой отделын начальниһа.

1998 с. социальнай сыһыан уонна үлэ Москвага акадэмиятын юриспруденция салаатыгар үөрөххэ кирибитим. Үөрөххүн бүтэрэн баран Чурагчытаагы спорттивнай интернат-оскуолага рынок экономикаһын төрүттэргэ дьэн предмети үөрөтүтүм. Онтон улуустаагы олох-дьаһах, коммунальнай хаһаайыстыба тэриһтэригэр юриһынан үлэһэбитим. Билигин улуус дьаһалтатыгар үлэһэбин. Оскуола билин бүгүгүнү күн идиһиэ дьэн санаабын. Юрист идэти ол да иһин илтиригиттээн уонна дьонго наадалаах. Ханнык да илэһэ үөрөнөргө бэйэригиттэн тутулуктаах, ону өйдөннө хара маннайгыттан кыһаллан үөрөнөххэ наада. Юрист идэтин баһыһырга нуучта тылын, историһыны, быраап төрүттэрин, омук тылын эрдэгит кыһаллан үөрөхтөриг орунуах. Туһааннаах литератураны аарыахха, юрист идэлэххэ дьон кытта көпсөтүөххэ, сүбэ-ама ыһыахха наада.

Туһа ОКОНОШНИКОВА, С.А.Новгородов аатынан Чурагчы орто оскуолатын XI кылааһын үөрөнөтүгүтэ.

АЛАБАРАГА КҮҮРҮҮҮЛЭЭХ КҮРЭХТЭҔИИ

Муус устар ий салатыгар Алабар нэһилэгэ р озорон ааспыт сэрин ветераннарын, сүдү үлэһиттэрин аатын үйэтигэр сылтан Чыаппара эбэтигэр "Булчут күрөс" буолан ааста. Тэриһэччилэринэн Алабар нэһилэгин дьаһалтата, "Дьэ, эрэ..." көнүл санаа кулууба, Чыаппараагы "Ырыа" Сыннаалан киһинэ буолулар. Биэс көрүгүнэ уопсайа 10 хамаанда күрэхтэстэ. Ол курдук, ойбон тэһилитигэр Уус-Алдан Тулуһа-тын хамаандата, мас эрбөһитигэр, ыгыһа Чурагчы нэһилэгин Новгородовскай уокуруга, куйуурга хадаардар, хапсагайга чыаппаралар кыайыы өрөгөйүн биллэриг, спонсордар туруорбут сыһаалаах биригиттэринэн наһараадалаһылар. Уопсай түмүккэ Хадаар нэһилэгэ бастаан "Ырыа" Сыннаалан кэһинэ, "Дьэ, эрэ..." кулуупу туруорбут автомат саатынан наһараадалаһанна. Иккис Новгородовскай уокурук, үһүс Бахсы нэһилэгин хамаандалара буолулар. Күрэхтэһини "Дьэ, эрэ..." көнүл санаа уолаттара Иван Новгородов, Николай Оконешиников, комментатор "Ырыа" Сыннаалан киһинин директора Саргылаана Баһишева илэһин-саһалаан ыһыттылар.

Күрэхтэһингэ дьон башпуотун ордук кыһыны эһэрэгитин турта. Ол курдук, калбит хамаандаттан биирдин уол тогуу хаарынан сүүрэн кыһыны эһэрэгиттэ. Ол эрээри быһый атахтаах Ася Мохначевская юһиһэ да ситтэрбэккэ "Чыаппара" ТХПК

туруорбут хара саһыл бириһин бэйэте ылар дьоллоһто. Дьахталларга воздушканан ыгыһа Чыаппара олохтоор Сардаана Ноговицына бастаан "Таба" компания туруорбут 10 устуука таба тыһынан наһараадалаһанна.

Ветеран булчуттар үс көрүгүнэ туһунан күрэхтэһитлэр. Уопсайа 10 ветеран күрөс биллэстэ. Манна Чурагчыттан биллэһиллэх сүүрүк-спортсмен Гаврил Нохтускай кэлэн кыттыта күрэхтэһин таһымын үрдэттэ. Бу күрөххэ Мугудайтан сылдыар Константин Жирков кыайан сэрин ветерана Н.В.Шеломов озорор туруорбут микроволновой оморюнан наһараадалаһанна.

Күрэхтэһин кэһитигэр "Ырыа" Сыннаалан киһини үлэһиттэргэ кыһыны атаарыһы тэриһидилэр. Нэһилэгэ ортотунан оморюорутар тивэ бу дьаһалта сырыттылар, дуоһуһа сыннаһылар. "Агыт" уһууһан үлэһиттэргэ, предпринимателлэргэ ас-үөл этэлэгитин атыһыаһылар.

Кыһа кулуупка наһараадалаһыһа тэһэ "Биһиги аһаларбыт" дьэн дьоро кыһа буолан ааста. Чыаппара талааннаах аһаларын быһыһаһа тардыһыһа Уруһуй учууһала Михаил Оконешиников, муссугут Сергей Тарабукин уонна саха пародий инструменнарын онорунан дьарыктанар "Дьэ, эрэ..." кулуупу чыһыттар Николай Оконешиников, Иван Новгородов үлэһитин дьон сөргө-махтайа

көрдүлэр. Дьоро кыһыны Чыаппараагы эр дьон хорун ансамбля, "Алабарыана үксүү бөлөһү, биирдиһтээн ырыһыттар киригиттилэр. Үөрүүдэххэ дьаһал Р.Ф.Гоголев устуубут "Сүөдэрдэх Балбаара" дьэн истинг миннэтин көрүүнүн түмүктэһин.

Иккис күн Чурагчы улуһун ыгыһа федерацията, Алабар нэһилэгин дьаһалтата, "Дьэ, эрэ..." кулууп тэриһиттээн спорттивна күрэхтэһини ыһыттыһа. Уопсайа 67 киһи кыттыһа. Күрэхтэһини сүрдэххэ тыһаһыһаахтык барда. 4 позиция уларыһа сылдан күрөһтүн буолла. Бу спорт сага көрүгүнэ тыһа сиригэр да сайдан эрэр дьаххэ сөп. Ол курдук, кыттыааччылар бары кэригэ сүрдэххэ үчүтэйдик ыһылар. Уус-Алдан улуһун Курбуһах нэһилэгин ыччата В.В.Копырин 10 тэриһилэгиттэн 9-һун алдыатан эрэллэхтиг бастаата. Салгыы чыаппараларга автомат саһыһы сыһыһык киригити буолла. Финалга эдэр ыччат Ньургун Аммосов уонна "Чыаппара" ТХПК директора Иван Хон хаһыһылар. Элбөх киһини сөһутан Иван Хон бастаан, автомат саһа хаһаайыһынан буолла.

Дьэ, ити курдук иккис күннэ-эх күрэхтэһини үрдүк таһаһыһаахтык ааста. Эбэтэрин, аһаларын аатын үйэтигэн спонсордаабыт дьомсугуттар тэриһэр юһиһин аатыттан махталыһытти тэриһидит.

Руслан ГОГОЛЕВ, "Дьэ, эрэ..." көнүл санаа кулуубун салайааччыта.

Хаартыскаларга: 1.Тэриһэччилэр (хамастан уһа) И.А.Новгородов, Р.Ф.Гоголев, Н.П.Оконешиников күрэхтэһини кылаабынай спонсорын А.Г.Протодьяконовы кытта, 2. Автомат саһа хаһаайыһа И.И.Хон, нэһилэгэ баһыһыһа Н.В.Махшиков.

М. Р. СЫСОЛЯТИН,
инженер-механик, ветеран.

И. ПАВЛОВ

1965 сыллаах выпускниктар
ааттарыттан. **Маргарита
НОВОВИЦКАЯ**
Хаартыскаа: *Алеся Боту-
чин, Маргарита Нововицкая*

Маргарит
НОВОВИЦКА

Магазин АМГИНСКИЙ

И.Н. АММОСОВ,
Глава МО "Чурапчинского улуса (района)".

47-2-56, факс 47-0-50.

Аллараа-Бэстээхтээби
"Алмадсэргизэнбаан" коллектива.

Хайахсыт цугуйсаанын коллектива.

Ханнаж баатарар хайысхада УАЗ микроавтобулунан
тиэйэр-таһар үлэлдэгэ өнгө онгоробун.
Телефон: 41-393.

терөөбүттэригэр Чурапчыттан Городецкайдар
Кривогорнищыннар, Бурнашова,

Автор сургутар эпитетлар сәләт
редакция позициялар мөһдин сәт
түбәтәр булалар. Сурука
мәһәтәр чәчәтәр
күрәтәтәр сәтәр эпитетлар
сәтәр түт бәтәр сәтәр.